

Hyperkinetické poruchy

Medzinárodná klasifikácia chorôb 10. revízia (MKCH - 10) zatrieďuje tieto poruchy do kategórie "PORUCHY SPRÁVANIA A EMOČNÉ PORUCHY SO ZVYČAJNÝM ZAČIATKOM V DETSTVE A POČAS DOSPIEVANIA" pod kódom F90.0-F90.9.

Definuje ich takto:

F90 **HYPERKINETICKÉ PORUCHY**

Skupina porúch charakterizovaná skorým vznikom (zvyčajne v prvých piatich rokoch života), neschopnosťou vydržať pri činnosti vyžadujúcej kognitívnu účasť, tendenciou prechádzať z jednej činnosti na druhú bez ich dokončenia a dezorganizovanou, nedostatočne regulovanou a nadmernou aktivitou. Môžu sa pridružovať aj viaceré ďalšie abnormality. Hyperkinetické deti sú často bezohľadné a impulzívne, náchylné na úrazy a často sa dostávajú do disciplinárnych problémov, skôr pre neúmyselné porušovanie pravidiel ako pre úmyselný vzdor. Ich vzťahy s dospelými sú často sociálne dezinhibované, bez normálnej ostražitosti a rezervovanosti. Sú nepopulárne medzi inými deťmi a môžu sa dostať do izolácie. Časté je zhoršenie poznávacej schopnosti a neúmerne časté sú špecifické oneskorenia vo vývine motoriky a reči. Sekundárne komplikácie zahŕňajú asociálne správanie a nízke sebahodnotenie.

F90.0 Porucha aktivity a pozornosti

Nedostatok pozornosti

- porucha s hyperaktivitou
- hyperaktívna porucha
- syndróm s hyperaktivitou

Nezahŕňa: hyperkinetickú poruchu spojenú s poruchou správania (F90.1)

F90.1 Hyperkinetická porucha správania

Hyperkinetická porucha spojená s poruchou správania

F90.8 Iné hyperkinetické poruchy

F90.9 Nešpecifikovaná hyperkinetická porucha

Hyperkinetická reakcia v detstve alebo počas dospievania NS
Hyperkinetický syndróm NS

Symptómy

Správanie:

-porucha výkonových funkcií - znížená schopnosť analyzovať svoje správanie, vytvárať nové formy správania, riešiť náročnejšie úlohy

- Chaotické až dezorganizované schopnosti sebaovládania, sebaštruktúry, sebamotivácie, sebariadenia

Kognit. deficit:

- Porucha pozornosti – ľahká distraktibilita – vyrušiteľnosť

- Nežiadúce zapojenie motoriky do poznávacej oblasti (SPECT – čelový lalok)
- Problém so selekciou podstatných a nepodstatných informácií
- Porucha analýzy a syntézy informácií
- Problémy s vytváraním plánov, sekvencií správania, nedostatočná sebaštruktúra, s minimálnou internalizáciou
- Poruchy motivácie - najmä úlohy so ziskom v dlhodobejšom časovom horizonte, znížená frustračná tolerancia
- Poruchy vizuálnej a priestorovej predstavivosti
- Poruchy slovnej a operačnej pamäte

Hyperaktivita:

- Neschopnosť relaxačných a „sedavých“ aktivít, smer správania býva správny, prevedenie je zbrklé, nepresné...
- Neurologické jemné odchýlky od normy
- Motorická neobratnosť

Porucha vizuomotorickej koordinácie

Porucha emócií a afektov

Impulzivita

- Rýchle, zbrklé jednanie alebo závery, prinášajúce škodu - najprv jedná, potom myslí
- Chaotičnosť a nepredvídateľnosť správania, dieťa neuspje v úlohách hoc má na ne mentálnu kapacitu

Sociálna izolácia, maladaptácia

- permanentné odmietanie vo všetkých societách – frustrácia- šaškovanie, negativizmus, dysforia – agresivita, zneužív. návykových látok, krádeže –kupovanie akceptácie – likvidácia ziskov impulzivitou

Podmienky na zlepšenie prognózy liečby a liečba

VZŤAH – pozitívny, akceptujúci – predchádza sa bludnému kruhu neakceptácie

Nácvik sociálnych zručností

Tréning vizuomotorickej koordinácie a operačnej pamäte

Štrukturované prostredie – ani veľa ani málo podnetov, čo najviac redukovať možnosti rozptýlenia (sedenie pri okne a pod.)

Stabilný systém odmien a trestov (doma aj v škole)

Biofeedback a neurofeedback

Farmakoterapia

Úspešné techniky :

- pozitívne podmieňovanie
- zmluvy
- žetónový systém
- tvarovanie (shapeing)
- metóda SEMAFOR
- Sebainštruktáž – riadené sebainštruovanie (najprv spravím toto, potom to chytím do ruky, položím tam, vezmem iné ...)
- Návik relaxácie – riadené dýchanie